

บทที่ 2 การประกอบกิจการ

อ.สมพร พึ่งสม

สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ

คณะอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี วิทยาเขตวังไกลกังวล

ความหมาย

ผู้ประกอบการ (Entrepreneur) หมายถึง ผู้ลงทุนจัดตั้งธุรกิจเพื่อหวังผลกำไร โดยยอมรับความเสี่ยงที่จะขาดทุน ดำเนินการและควบคุมการทำธุรกิจด้วยตนเอง

ผู้ประกอบการ หมายถึง “เจ้าแก้ว” ในอดีต

ผู้ประกอบการ หมายถึง ผู้ประกอบการธุรกิจ ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม (SMEs)

ความหมาย

ธุรกิจ (Business) หมายถึง ความพยายามของนักธุรกิจในการตอบสนองความต้องการของบุคคลภายในชุมชนหรือ กิจกรรมที่ประกอบธุรกิจตามความถนัด ความสำเร็จของธุรกิจจะต้องมีการจัดการอย่างเป็นระบบและมีแบบแผนเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้เป็นอย่างดี

ธุรกิจ (Business) หมายถึง บุคคลหรือองค์การที่พยายามหากำไรโดยการจัดหาผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างความพึงพอใจโดยการสนองความจำเป็นพื้นฐานของมนุษย์

ความหมาย

ธุรกิจ (Business) หมายถึง กิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การแลกเปลี่ยนซื้อขาย และการบริการโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อแสวงหาผลกำไรจากการประกอบการธุรกิจ

ลักษณะของธุรกิจ

1. ธุรกิจจะเกี่ยวข้องกับการผลิต การซื้อ การขายสินค้าและบริการ
2. ธุรกิจจะต้องมีสินค้าและบริการไว้บริการแก่สังคม
3. การดำเนินธุรกิจต้องมุ่งหวังผลตอบแทน คือ กำไร
4. มีการร่วมมือกันดำเนินงาน

ความมุ่งหมายในการประกอบธุรกิจ

1. เพื่อความมั่นคงของกิจการ
2. เพื่อความอยู่รอด ความเจริญรุ่งเรือง และการเติบโตของธุรกิจ
3. เพื่อผลประโยชน์หรือกำไร สิ่งที่น่าสนใจให้เจ้าของธุรกิจดำเนิน ธุรกิจต่อไป คือกำไร
4. เพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม การดำเนินธุรกิจจะต้องคำนึงถึงจารีตประเพณีศีลธรรมอันดีงามของสังคมด้วย ธุรกิจจะต้องไม่ดำเนินการที่ขัดต่อกฎหมายหรือขัดต่อประเพณี ศีลธรรม อันดีงามของสังคม

ความสำคัญของธุรกิจ

มนุษย์เรามีความต้องการเหมือนกันอยู่ 2 ประเภท

1. ความต้องการที่จำเป็นขั้นพื้นฐาน (Needs)
2. ความต้องการที่มนุษย์อยากมี (Wants)

ดังนั้นธุรกิจจึงมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ เพราะธุรกิจเป็นแหล่งผลิตสินค้าและบริการ เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของมนุษย์

สรุป... ความสำคัญของธุรกิจ

1. ธุรกิจผลิตสินค้าและบริการเพื่อสนองความต้องการของมนุษย์ในสังคม
2. ธุรกิจช่วยกระจายสินค้าจากผู้ผลิตไปสู่ผู้บริโภค
3. ธุรกิจเป็นแหล่งตลาดแรงงาน
4. ธุรกิจเป็นแหล่งเพิ่มรายได้ให้แก่รัฐบาล
5. ธุรกิจเป็นแหล่งเพิ่มรายได้ให้แก่รัฐบาล

ธุรกิจกับระบบเศรษฐกิจและสังคม

ระบบเศรษฐกิจ (Economic System) หมายถึง สิ่งที่ทำให้การแบ่งปันผลผลิตเป็นไปอย่างทั่วถึง ทำให้ทุกคนในสังคมมีความเป็นอยู่ที่ดี กินดี และทำให้สังคมได้โอกาสในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ

ระบบเศรษฐกิจ (Economic System) หมายถึง การรวมตัวของสถาบันทางธุรกิจกลุ่มหนึ่งที่มีการปฏิบัติคล้ายคลึงกันมาประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค

ระบบเศรษฐกิจ (Economic System) หมายถึง ศาสตร์ที่เกี่ยวกับความพึงพอใจในความต้องการของมนุษย์ โดยการใช้ทรัพยากรการผลิตที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด (เศรษฐศาสตร์)

ระบบเศรษฐกิจ

ระบบเศรษฐกิจจะทำหน้าที่ในการตอบสนองความต้องการจากปัจจัยพื้นฐาน 4 ประการ

1. จะผลิตอะไร จำนวนเท่าไร
2. ผลิตอย่างไร
3. ผลิตเพื่อใคร
4. ใครเป็นเจ้าของและควบคุมปัจจัยหลักของการผลิต

ปัจจัยพื้นฐานจะเป็นตัวกำหนดการดำเนินการทางเศรษฐกิจของสังคม

ระบบเศรษฐกิจในปัจจุบัน

ปัจจุบันแบ่งระบบเศรษฐกิจออกเป็น 3 ระบบ

1. ระบบทุนนิยม (Capitalism)
2. ระบบเศรษฐกิจแบบวางแผน ประกอบด้วย
 - 1) ระบบสังคมนิยม (Socialism)
 - 2) ระบบคอมมิวนิสต์ (Communism)
3. ระบบเศรษฐกิจแบบผสม (Mixed Economy)

ระบบทุนนิยม (CAPITALISM)

เป็นระบบเศรษฐกิจที่มีปัจจัยการผลิตเป็นของเอกชน และดำเนินธุรกิจโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อแสวงหาผลกำไรเป็นหลัก

สิทธิของผู้ประกอบธุรกิจมี ดังนี้

1. สิทธิในการครอบครองทรัพย์สินอย่างเต็มที่
2. รัฐบาลไม่มีสิทธิเข้าไปยุ่งเกี่ยวหรือควบคุมกิจกรรมทางเศรษฐกิจ
3. รัฐบาลไม่แข่งขันกับเอกชน แต่เป็นผู้สนับสนุนเท่านั้น
4. กลไกของตลาดเป็นตัวกำหนดราคา
5. กำไรเป็นสิ่งที่จูงใจที่สำคัญ
6. เปิดเสรีทางการแข่งขันทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค

ระบบเศรษฐกิจแบบวางแผน

ระบบสังคมนิยม (Socialism) มีลักษณะคล้ายกับระบบทุนนิยม

ที่เน้นด้านการตลาด

ข้อแตกต่าง คือ การเป็นเจ้าของในทรัพย์สินและอุตสาหกรรมขั้นพื้นฐาน (Basic Industries) ระบบสังคมนิยมรัฐบาลจะเป็นเจ้าของและควบคุมเอง

ระบบคอมมิวนิสต์ (Communism) รัฐบาลเป็นเจ้าของทั้งสิ้นในทรัพย์สินและการผลิตต่าง ๆ ประชาชนเป็นผู้ทำงานให้แก่รัฐ รายได้ของประชาชนทั้งหมดเป็นของรัฐ แล้วรัฐทำหน้าที่เป็นผู้แจกจ่ายให้แก่ประชาชนตามความจำเป็น

จุดด้อยของระบบเศรษฐกิจแบบวางแผน คือ ภาคเอกชนขาดเสรีภาพในการผลิตและการบริโภค ทำให้ขาดแรงจูงใจในการทำงานให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นผลมาจากการดำเนินธุรกิจทุกประเภทต้องเป็นไปตามความต้องการของรัฐบาล

ระบบเศรษฐกิจแบบผสม (MIXED ECONOMY)

เป็นระบบเศรษฐกิจที่ผสมผสานระหว่างแบบทุนนิยมกับสังคมนิยม มีลักษณะดังนี้

1. เอกชนมีอิสระในการตัดสินใจเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต
2. กิจการโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) หรือกิจการที่ส่งผลกระทบต่อส่วนรวมรัฐจะเข้าดำเนินการเอง เพื่อป้องกันการผูกขาด เช่น กิจการสาธารณูปโภค และสาธารณูปการต่าง ๆ

การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (ECONOMIC GROWTH)

การวิเคราะห์การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่นิยมใช้มากที่สุด คือ ผลผลิตประชาชาติขั้นต้น (Gross National Product or GNP)

GNP. หมายถึง มูลค่ารวมทั้งสิ้นของสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายที่ผลิตขึ้นในทางเศรษฐกิจสำหรับระยะเวลาหนึ่ง

GNP. เป็นเครื่องวัดชี้ขึ้นความเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์ภายในประเทศนั้น ๆ โดยวัดตามมูลค่าตลาด (Market Value) ซึ่งการที่จะทราบถึงความเจริญเติบโตที่แท้จริงของประเทศนั้นควรใช้ GNP ต่อคน

จุดมุ่งหมายทางเศรษฐกิจของประเทศ

1. ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
2. มาตรฐานการครองชีพที่สูงขึ้น
3. การจ้างงานอย่างเต็มที่
4. ความมั่นคงในด้านราคา
5. ความเสมอภาคในรายได้
6. ความอิสระทางเศรษฐกิจ
7. ความมั่นคงทางการเมือง

วงจรธุรกิจ BUSINESS LIFE CYCLE

1. **ขั้นเจริญรุ่งเรือง (Prosperity)** เป็นขั้นตอนที่นักลงทุนนิยมลงทุนมากที่สุด เพราะเป็นขั้นที่ธุรกิจกำลังขยายตัวอย่างรวดเร็ว
2. **ขั้นถดถอย (Recession)** เป็นขั้นที่การลงทุนโดยทั่วไปจะลดลง ซึ่งเกิดขึ้นหลังจากธุรกิจมีการขยายตัวเต็มที่แล้ว
3. **ขั้นตกต่ำ (Depression)** เป็นขั้นที่ธุรกิจจำเป็นต้องลดการผลิตและลดการลงทุน เนื่องจากสินค้าขายไม่ได้และมีราคาต่ำจนผู้ผลิตประสบภาวะการขาดทุน
4. **ขั้นฟื้นตัว (Recovery)** เป็นขั้นที่ธุรกิจเริ่มฟื้นตัวและเข้าสู่ขั้นเจริญรุ่งเรืองอีกครั้งหนึ่ง

บทบาทของผู้บริหารกับหน้าที่ทางธุรกิจ (BUSINESS FUNCTIONS)

1. การผลิต (Production)

- 1.1 การเลือกทำเลที่ตั้ง
- 1.2 การวางแผนโรงงาน
- 1.3 การออกแบบสินค้า
- 1.4 การกำหนดตารางเวลาการผลิต
- 1.5 การตรวจสอบสินค้า

2. การจัดหาเงินทุน (Capital)

- 2.1 แหล่งเงินทุนภายใน (Internal Sources)
- 2.2 แหล่งเงินทุนภายนอก (External Sources)

บทบาทของผู้บริหารกับหน้าที่ทางธุรกิจ (BUSINESS FUNCTIONS)

3. การจัดหาทรัพยากรด้านกำลังคน

คนถือเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญที่สุดในการประกอบธุรกิจ"จัดคนให้เหมาะกับงาน" (Put the right man in the right job) ผู้ประกอบธุรกิจควรพิจารณา

3.1 การวางแผนกำลังคน ด้านจำนวน คุณภาพและหน้าที่เป็นอย่างดี

3.2 การสรรหากำลังคน

3.3 การคัดเลือกและการบรรจุ

3.4 การฝึกอบรม

3.5 การประเมินผลการปฏิบัติงาน

บทบาทของผู้บริหารกับหน้าที่ทางธุรกิจ (BUSINESS FUNCTIONS)

4. การบริหารการตลาด

เป็นกระบวนการที่ทำให้สินค้าและบริการถึงมือผู้บริโภคเป็นการตอบสนองความต้องการและสร้างความพึงพอใจสูงสุดแก่ผู้บริโภค เครื่องมือที่ใช้ (Marketing mix) หรือเรียกว่า 4 P's

4.1 ผลิตภัณฑ์ (Product)

4.2 ราคา (Price)

4.3 การจัดจำหน่าย (Place)

4.4 การส่งเสริมการตลาด (Promotion)

ปัจจัยพื้นฐานในการประกอบธุรกิจ

6 M's (หรืออาจจะมากกว่านี้)

1. Money เงิน

2. Manpower แรงงาน

3. Materials วัสดุ อุปกรณ์ วัตถุดิบ เครื่องมือ เครื่องจักรต่างๆ

4. Management การจัดการ

5. Marketing การตลาด

6. Method วิธีการ การกำหนดหลักเกณฑ์ หรือระเบียบต่างๆ

ประเภทของธุรกิจ

การแบ่งประเภทธุรกิจตามลักษณะการดำเนินงาน

1. ธุรกิจการเกษตร (Agricultural)
2. ธุรกิจอุตสาหกรรม (Manufacturing)
 - 1) อุตสาหกรรมในครัวเรือน
 - 2) อุตสาหกรรมโรงงาน
3. ธุรกิจบริการ (Services)
4. ธุรกิจการก่อสร้าง (Construction)
5. ธุรกิจการเงิน (Finance)

ประเภทของธุรกิจ

6. ธุรกิจการพาณิชย์ (Commercial) เป็นธุรกิจกระจายสินค้าจากผู้ผลิตไปสู่ผู้บริโภคคนสุดท้าย เพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภค / ธุรกิจ

1) การค้าปลีก (Retailing)

2) การค้าส่ง (Wholesaling)

7. ธุรกิจเหมืองแร่ (Mineral)

8. ธุรกิจอื่น ๆ เช่น วิศวกร แพทย์ สถาปัตย์ ช่างฝีมือ ประติมากรรม ฯลฯ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการประกอบธุรกิจ

สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ เป็นปัจจัยที่สำคัญสามารถนำไปสู่ความสำเร็จ และความล้มเหลวของการดำเนินธุรกิจได้

1. ปัจจัยด้านสภาพเศรษฐกิจ
2. ปัจจัยด้านการเมือง
3. ปัจจัยด้านกฎหมาย
4. ปัจจัยด้านเทคโนโลยี
5. ปัจจัยด้านผู้บริโภค
6. ปัจจัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

ปัจจัยทางด้านการเศรษฐกิจ

1. ภาวะเศรษฐกิจรุ่งเรือง
2. ภาวะเศรษฐกิจซบเซา
3. ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ
4. ภาวะเศรษฐกิจเริ่มฟื้นตัว

มีผลต่อการบริโภคสินค้าและบริการของผู้บริโภคโดยตรง เช่น ความสามารถในการซื้อ การออม รายได้ฯ

ปัจจัยทางด้านการเมือง

มีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจ

1. รูปแบบของระบบการเมือง

- ประชาธิปไตย
- สังคมนิยม
- คอมมิวนิสต์

2. การมีเสถียรภาพของระบบการเมือง

- ไม่เปลี่ยนรัฐบาลบ่อย
- ไม่เปลี่ยนนโยบายบ่อย

ปัจจัยทางด้านการเมือง

3. ปรัชญาพื้นฐานของระบบการเมือง

- มีความเชื่อทางการเมืองอย่างไร

4. จำนวนของพรรคการเมือง

5. การกระจายอำนาจระหว่างพรรคการเมืองต่างๆ

6. ทักษะทางด้านสังคมและเศรษฐกิจของบุคคลที่มีตำแหน่งในรัฐบาล

นักธุรกิจสร้างอิทธิพลกับกลุ่มการเมืองต่างๆ เพื่อผลประโยชน์ของธุรกิจตนเอง

ปัจจัยทางด้านกฎหมาย

เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อธุรกิจโดยตรง นักธุรกิจเหมือนจะยอมรับและปฏิบัติตามกฎหมาย
ความซับซ้อนทางกฎหมายมีมาก นักธุรกิจจึงเลือกแนวทางการปฏิบัติ 2 วิธี

1. ยินยอมปฏิบัติตามกฎหมาย โดยใช้วิธีที่มีที่ปรึกษาทางกฎหมาย
2. สร้างอิทธิพลต่อกฎหมาย ส่งตัวแทนเสนอความเห็นด้วยต่อคณะกรรมการออกกฎหมาย

ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี

1. ทำให้ระบบความสามารถในการผลิตและคุณภาพของเครื่องจักรดีขึ้น
2. มีการพัฒนาสินค้าให้มีคุณภาพสูงขึ้น เกิดสินค้าใหม่ๆ อยู่เสมอ
3. มีผลต่อการจ้างงาน
4. ทำให้ธุรกิจต้องใช้จ่ายเงินจำนวนมากขึ้น โดยนำเทคโนโลยีล้ำสมัยมาใช้ในการผลิตและการบริหารจัดการ

ปัจจัยทางด้านผู้บริโภค

- ผู้บริโภคให้ความสนใจกับการบริโภค 3 ประเด็น

1. ข้อมูลสำหรับผู้บริโภค
2. ความปลอดภัยของสินค้า
3. การป้องกันสภาพแวดล้อม

- ผู้ประกอบการยอมรับกับสิ่งที่เกิดขึ้น

1. การร่วมมือกับองค์กรผู้บริโภค
2. ยอมรับอย่างเปิดเผยต่อการกระทำธุรกิจของตนเอง
3. พยายามสร้างอิทธิพลต่อแรงผลักดันด้านการเมืองและกฎหมาย

ปัจจัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

ผู้ผลิตสินค้า ผู้ให้บริการ ผู้จัดจำหน่าย หรือผู้จัดหาสินค้า จะต้องมีการรับผิดชอบต่อสังคมในเรื่องดังต่อไปนี้

1. ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม
2. ความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค
3. ความรับผิดชอบต่อผู้ลงทุน
4. ความรับผิดชอบต่อพนักงาน
5. ความรับผิดชอบต่อรัฐ

จรรยาบรรณของนักธุรกิจ

หมายถึง ข้อกำหนดความประพฤติที่ควรปฏิบัติของผู้ประกอบการวิชาชีพธุรกิจที่จะดำเนินไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้

การประกอบธุรกิจต้องยึดถือไว้เป็นมาตรฐานการประกอบธุรกิจ คือการรับผิดชอบต่อสังคมและท้องถิ่น

จรรยาบรรณที่ผู้ประกอบการควรคำนึงถึง

1. ความยุติธรรมในการผลิตสินค้า การเสนอขายสินค้า / บริการ
2. การประกอบการธุรกิจสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่นหรือไม่
3. การกระทำของตนต่ำกว่ามาตรฐานที่รัฐหรือสังคมกำหนดหรือไม่
4. การกระทำของตนเป็นการกระทำส่วนตนหรือส่วนรวม
5. การเปิดโอกาสให้ผู้บริโภคโรงเรียนในตัวสินค้ามีมากหรือไม่

คุณธรรมของผู้ประกอบการธุรกิจ

ผู้ประกอบการธุรกิจควรมีคุณธรรมในการดำเนินธุรกิจ 5 ประการ

1. ความรับผิดชอบต่อสินค้าและบริการ
2. ซื่อสัตย์ ซื่อสัตย์ต่อลูกค้า
3. ความยุติธรรม ไม่เอาเปรียบลูกค้า
4. ความเสียสละ ปฏิบัติตามกฎหมาย บริจาคช่วยเหลือสังคม
5. ความอดทน อดทนต่อการทำงาน ต่อการถูกต่อว่าจากลูกค้าอดทนต่อความล้มเหลวของกิจการ ไม่เลิกกิจการง่าย ๆ

ประโยชน์ของธุรกิจที่มีต่อระบบเศรษฐกิจ

1. ธุรกิจช่วยให้ระบบเศรษฐกิจของชาติมีความเติบโตและมั่นคงยิ่งขึ้น
2. ธุรกิจช่วยให้รัฐมีรายได้เพิ่มขึ้น
3. ธุรกิจทำให้เกิดมาตรฐานการดำรงชีวิตที่ดีขึ้น
4. ธุรกิจทำให้เกิดความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิชาการมากขึ้น
5. ธุรกิจช่วยรักษาและส่งเสริมทางด้านศิลปะและวัฒนธรรมของสังคมให้คงอยู่ต่อไป

BRSSNUNG

แบบฝึกหัดท้ายบท

1. ผู้ประกอบการกับเจ้าแก่เหมือนหรือต่างกันอย่างไร
2. ทำไมคนส่วนใหญ่จึงอยากประกอบธุรกิจ การเริ่มประกอบธุรกิจต้องมีการเตรียมตัวอย่างไรบ้าง
3. ถ้าประกอบธุรกิจแล้วเกิดปัญหา ขายสินค้าไม่ได้ ขาดเงินทุนหมุนเวียนและขาดทุนจะแก้ไขปัญหาธุรกิจอย่างไร
4. ท่านคิดว่าการประกอบธุรกิจด้านใด หรือธุรกิจอะไร เหมาะสำหรับนักศึกษา อภิปราย
5. วัฏจักรของระบบเศรษฐกิจคืออะไร มีกี่ระยะ ท่านจะนำความรู้เรื่องวัฏจักรของเศรษฐกิจมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการประกอบธุรกิจได้อย่างไร อภิปราย

6. หากท่านมีเงินทุนสำหรับประกอบกิจการจำนวนหนึ่ง ท่านจะตัดสินใจประกอบกิจการอะไร เพราะเหตุใด จงอธิบาย
7. ปัจจัยด้านการเมืองมีอิทธิพลต่อการประกอบธุรกิจอย่างไร หากท่านเป็นนักธุรกิจจะปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมอย่างไร
8. ภาพลักษณ์ธุรกิจหมายความว่าอย่างไร ถ้าท่านเป็นนักธุรกิจจะสร้างภาพลักษณ์ให้ผู้บริโภครู้สึกว่าเป็นบริษัทของท่านเป็นบริษัทที่ดี มีคุณธรรมมีความยุติธรรม ไม่เอาเปรียบสังคมจะทำได้อย่างไร
9. มีการกล่าวถึงจรรยาบรรณของนักธุรกิจหรือผู้ประกอบการเป็นอย่างมากในขณะนี้ นักศึกษามีความเข้าใจอย่างไร จรรยาบรรณของนักธุรกิจหรือผู้ประกอบการจะช่วยให้สังคมอยู่อย่างมีความสุข ได้อย่างไร จงอธิบายและให้เหตุผล